

УДК 340.132:342.5(477):061.1ЄС
DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2025-4-07>



Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

кандидат юридичних наук

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

olha.chepik-trehubenko@dduvs.edu.ua



Андрій ЛАЗАРЯН

здобувач вищої освіти

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

d_tsl@dduvs.edu.ua

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ЯК УМОВА ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС: ЗАГАЛЬНОПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено комплексному дослідженню верховенства права як однієї з ключових умов вступу України до ЄС та аналізу його загальноправового змісту в умовах сучасних трансформацій державності. Підкреслено суперечність між нормативним закріпленням принципу та недостатністю його втілення, що зумовлено потребою в судовій реформі, слабкістю антикорупційних інституцій і низьким рівнем правової культури. Розглянуто вплив воєнного стану на дотримання пропорційності та правової визначеності. Зроблено висновок про необхідність якісного інституційного оновлення для відповідності європейським стандартам правової державності.

Ключові слова: принципи права, верховенство права, правова держава, право ЄС, правосуддя.

Постановка проблеми. Проблематика забезпечення верховенства права в Україні залишається складним і багатовимірним завданням, що виявляється у протиріччі між задекларованими принципами та їх фактичним втіленням. Потреба в подальшому проведенні судової реформи, недостатня інституційна спроможність антикорупційних органів, низький рівень правової культури суспільства – приклад ключових системних чинників, що перешкоджають повноцінному утвердженню верховенства права у державі. До того ж відсутність уніфікованих критеріїв оцінювання рівня дотримання принципу верховенства права, зокрема в аспекті євроінтеграції, ускладнює об'єктивне визначення прогресу України в цій сфері. Це, зі свого боку, зумовлює потребу в науковому осмисленні сутнісних ознак верховенства права як критерію членства у ЄС.

© О. Чепік-Трегубенко, 2025

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5499-5793>

© А. Лазарян, 2025

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-8320-8279>

Європейська інтеграція має не лише політичне, а й цивілізаційне значення та передбачає комплексне реформування механізму держави відповідно до принципів ЄС. У цьому контексті верховенство права постає не лише як нормативно-правова доктрина, а як системоутворююча цінність, що визначає легітимність функціонування демократичної держави та ефективність її правової системи. Оскільки верховенство права є однією з ключових умов виконання копенгагенських критеріїв членства, саме його реальне втілення в національному правопорядку стає визначальним індикатором готовності України до інтеграції в ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання верховенства права як ключового критерію вступу держав до ЄС перебуває у центрі уваги як вітчизняної, так і зарубіжної правничої науки. Внесок у розвиток сучасного розуміння змісту та значення верховенства права зробили такі науковці, як Т. Бінгем (Т. Bingham), Ф. Гаєк (F. Hayek), С. Головатий, А. Дайсі (A. Dicey), Р. Дворкін (R. Dworkin), М. Кельман, А. Колодій, В. Лемак, С. Максимов, М. Савчин, О. Петришин, С. Погребняк, П. Рабінович, О. Скрипнюк, Л. Чеханюк, Ю. Шемшученко, І. Яковюк та багато ін.

Метою статті є комплексне загальнотеоретичне дослідження критеріїв вступу України до ЄС крізь призму принципу верховенства права.

Виклад основного матеріалу дослідження. На шляху зближення з ЄС для України вкрай актуальним є питання забезпечення паритету між національними та міжнародними інтересами, використання кращих європейських традицій конституційного будівництва та просування цінностей, які відповідають європейським стандартам, а також непохитне виконання Україною свого головного конституційного обов'язку – утвердження та забезпечення прав і свобод людини [10, с. 86].

У Договорі про Європейський Союз наголошується, що міжнародна діяльність ЄС має ґрунтуватися на засадах, які стали фундаментом його створення, розвитку та розширення, а також тих, які він прагне утверджувати у глобальному масштабі. До таких засад належать принципи демократії, верховенства права, неподільності та універсальності прав людини й основоположних свобод, повага до людської гідності, рівності, солідарності, а також дотримання принципів, закріплених у Статуті ООН і нормах міжнародного права. Верховенство права є одним із базових принципів, на яких ґрунтується ціннісна та інституційна архітектура ЄС. Стаття 2 Договору про Європейський Союз визначає цей принцип як одну з фундаментальних засад, на яких базується об'єднання держав-членів [4]. Європейська спільнота розглядає верховенство права не лише як правничу категорію, а як комплексну ідею правової державності, що забезпечує збалансовану взаємодію між владою та суспільством, обмежує свавілля державних інституцій і гарантує ефективний захист прав людини.

З огляду на вищевказане в процесі розширення ЄС вимога дотримання верховенства права посідає центральне місце серед копенгагенських критеріїв членства, ухвалених Європейською Радою у 1993 р., і є ключовою у політичному вимірі критеріїв, оскільки саме це визначає стабільність інституцій, які гарантують демократію, права людини та функціонування правової держави [12]. Отже, для держав – кандидатів на вступ до ЄС питання утвердження верховенства права набуває статусу системного критерію, що охоплює не лише формальні законодавчі зміни, а й реальну трансформацію правозастосовної практики та судового контролю.

О. Ганжа справедливо наголошує на тому, що «принцип верховенства права можна вважати транспозицією справедливості як морального імперативу в правничу сферу, що надає їй конкретних форм – принципів права. Тобто принцип верховенства права звів воедино всі інші принципи права та став уособленням справедливості у царині права» [1, с. 14–15]. Аналіз чинних нормативно-правових актів, судової практики та правової доктрини свідчить про надзвичайну концептуальну складність категорії верховенства права, що інтегрує у собі елементи, різні за своєю сутністю, так і за функціональним при-

значенням, що, зі свого боку, унеможлиблює формулювання універсальної дефініції цієї категорії.

Принцип верховенства права поширюється на норми як первинного, так і вторинного права ЄС. Його зміст ґрунтується на низці фундаментальних положень, а саме: право ЄС має безпосередню силу в кожній державі-члені, є обов'язковим для всіх суб'єктів правовідносин – як органів влади, так і громадян, а також підлягає застосуванню на території всього ЄС незалежно від факту його імплементації у національне законодавство. У межах правової доктрини ЄС цей принцип охоплює всі національні правові норми без винятку, включно з положеннями конституційного рівня. При цьому його дія не залежить від часу прийняття національних актів: положення права ЄС мають пріоритет незалежно від того, були відповідні норми національного законодавства прийняті до чи після набрання чинності установчими договорами ЄС [5, с. 44–45; 11, с. 40]. ЄС сформулював низку індикаторів і стандартів оцінювання стану верховенства права, серед яких – незалежність і неупередженість судової влади, ефективність механізмів боротьби з корупцією, передбачуваність та якість законодавства, рівень правового захисту громадян, дотримання принципу пропорційності в діяльності органів публічної влади. Зазначені елементи відображені у висновках Венеційської комісії та практиці ЄСПЛ. Зокрема, верховенство права має розглядатися в широкому розумінні – як поєднання формальних гарантій і матеріальних основ.

У цьому контексті важливо підкреслити, що європейські стандарти верховенства права мають універсальний, але водночас адаптивний характер, тобто, вони не зводяться до уніфікованих правових моделей, а передбачають поступову гармонізацію правових систем держав-кандидатів з урахуванням їх національних особливостей. Таким чином, ЄС розглядає утвердження верховенства права як динамічний процес, що має спиратися на політичну волю держави, інституційну сталість реформ і невідворотність юридичної відповідальності за порушення законності.

Варто зауважити й те, що верховенство права як універсальний принцип регулювання суспільних відносин, у тому числі інститутів політичної системи, за своїм юридичним змістом повинен поєднувати імперативну та диспозитивну складові [6, с. 33]. Отже, верховенство права виступає не лише критерієм членства у ЄС, а й своєрідним цивілізаційним маркером, що визначає рівень демократичної зрілості держави та її спроможність діяти відповідно до європейських правових і морально-етичних стандартів. Для України імплементація цих стандартів є не просто вимогою з боку ЄС, а необхідною умовою формування сучасної правової держави та забезпечення сталого розвитку суспільства.

Реалізація принципу верховенства права є одним із ключових індикаторів рівня демократичного розвитку держави, а також показником її здатності інтегруватися до європейського правового простору [8, с. 122–123]. Діяльність у цьому напрямі не може бути зведена лише до формального закріплення принципу верховенства права у законодавстві, адже він передбачає глибинну трансформацію правосвідомості, правової культури та функціональної взаємодії між громадянином і державою на основі пріоритету права над політичними чи ситуативними інтересами.

В Україні протягом останніх десятиліть сформовано досить розгалужену нормативно-правову базу, що декларує домінування принципу верховенства права як універсальної методологічної платформи для розбудови демократичної, правової держави. Водночас фактична імплементація цього принципу в механізми державного управління, судову практику, а також діяльність правоохоронних органів залишається неповною, що зумовлено комплексом історичних, інституційних і ментально-політичних чинників.

Сучасний стан реалізації верховенства права в Україні характеризується, з одного боку, системним оновленням правових інститутів, орієнтованих на європейські стандарти правосуддя, забезпечення прав людини, антикорупційну політику, з іншого – збереженням

глибинних дисфункцій у сфері правозастосування, що проявляються в потребі в подальшому реформуванні судової влади, нестабільності судової практики та ін.

Верховенство права у вітчизняному контексті перебуває у процесі інституційного становлення, що виявляється у спробах створення ефективної системи контролю за діяльністю органів публічної влади, комплексного впровадження електронного правосуддя, підвищенні прозорості державних процесів і цифровізації публічних послуг. Проте формальна інституціалізація юридичних механізмів не завжди супроводжується внутрішньою зміною правової культури, яка поки що тяжіє до патерналістської моделі.

В умовах воєнного стану значна частина елементів концепту верховенства права піддається систематичному негативному впливу, що виникає внаслідок запровадження тимчасових обмежень, обґрунтованих яких зумовлена необхідністю протидії як реальним, так і потенційним загрозам суверенітету та територіальній цілісності держави.

Особливої складності реалізація принципу верховенства права набуває в умовах надзвичайних суспільно-політичних обставин, зокрема дії правового режиму воєнного стану, коли на перший план виходить дилема співвідношення безпеки і свободи. У таких реаліях держава змушена балансувати між імперативом захисту національної безпеки та необхідністю збереження фундаментальних прав людини. Водночас навіть за умов воєнного стану принцип верховенства права не втрачає своєї обов'язковості, оскільки саме він гарантує правову легітимність дій органів державної влади та підтримує функціонування системи стримувань і противаг.

Станом на жовтень 2023 р. законодавчим органом держави було ухвалено 1272 нормативно-правові акти у формі законів та постанов [2], що демонструє не лише високу інтенсивність законодавчої діяльності, спрямованої на адаптацію правової системи до екстремальних умов воєнного часу, а й необхідність забезпечення непорушності принципу верховенства права.

У 2024 р. парламент ухвалив 108 законів у рамках 12-ї сесії ІХ скликання, що демонструє високу законодавчу мобільність під час воєнного стану. Разом із тим у першому півріччі 2025 р. було зареєстровано 436 законопроектів, із яких 108 законів були ухвалені в цілому [3]. Відповідна інтенсивна законодавча активність забезпечує швидку реакцію на виклики, зберігаючи при цьому фундаментальні принципи права.

Варто погодитись із думкою І. Стаднік та А. Буравської про те, що в умовах воєнного стану найбільших змін зазнають такі елементи верховенства права, як: 1) дотримання принципу законності та демократичності; 2) прозорий доступ до політичної влади через вільні та чесні вибори, оскільки однією з гарантій законності в цей період виступає заборона проведення останніх; 3) правовий характер влади, що проявляється в дискреційних повноваженнях відповідних органів державної влади; 4) повага до прав людини, яка зберігає своє значення щодо фундаментальних прав і свобод людини з можливістю обмеження певних прав на основі переваги публічного інтересу над приватним. Разом із тим науковці правильно зауважують, що, попри всі виклики, у цих надзвичайних умовах саме верховенство права здатне забезпечити необхідний баланс публічного та приватного інтересів, стійкість системи державного управління, належний судовий захист, права і свободи людини [7, с. 72]. Крім того, процес утвердження верховенства права в Україні є не одномоментним актом, а довготривалою еволюційною динамікою, у межах якої відбувається поступове зміщення акцентів від декларативності до практичної дієвості норм права. Ключовим чинником успішності цього процесу виступає формування внутрішньої правової мотивації суб'єктів владних повноважень діяти суто в межах закону, а не за політичною доцільністю.

Однією із ключових проблем розвитку правових інституцій України залишається інституційна фрагментарність і нестабільність правозастосовної практики, що зумовлені як недосконалістю правової архітектоніки, так і недостатньою узгодженістю між окремими

елементами системи влади. Незважаючи на проведені реформи, судова гілка влади й надалі перебуває під впливом політичних чинників, що нівелює її незалежність і підриває довіру громадян до правосуддя [9, с. 219–220]. Так само залишається недостатньо ефективною діяльність антикорупційних органів, які, попри значні ресурси, не завжди демонструють результативність у притягненні до відповідальності посадових осіб за зловживання владою.

У контексті реформування правових інституцій особливого значення набуває принцип функціональної незалежності судової влади та прокуратури, адже саме ці інституції є гарантом дотримання прав і свобод людини, а також запобіжником від зловживань виконавчої влади. Не менш важливим напрямом удосконалення є розвиток правової культури та підвищення ролі громадянського суспільства в процесі контролю за діяльністю державних інституцій. Європейські практики переконливо засвідчують, що стале функціонування правової держави неможливе без активної участі громадян у правотворенні, громадському моніторингу, правозахисній діяльності та механізмах публічної відповідальності влади.

Висновки. Підсумовуючи, слід констатувати, що верховенство права становить не лише формальний критерій вступу України до ЄС, а насамперед системутворюючий принцип, який детермінує якісний стан правової державності, ефективність демократичних інститутів і рівень цивілізаційної зрілості суспільства. Саме через призму цього принципу ЄС оцінює спроможність держав-кандидатів забезпечувати стабільність правопорядку, реальне функціонування механізмів контролю за владою, гарантування прав і свобод людини, а також відповідальність публічної влади перед громадянами.

Реалізація верховенства права в Україні залишається процесом еволюційно незавершеним, що характеризується суперечливим поєднанням позитивних тенденцій і структурних проблем. Досягнення формальної відповідності європейським стандартам не завжди супроводжується фактичною правовою дієвістю прийнятих рішень, а наявні інституційні механізми часто залишаються вразливими до політичного впливу. Такий стан речей свідчить про потребу не лише в оновленні законодавства, а й у переосмисленні парадигми правозастосування, заснованій на пріоритеті людини, її гідності та прав як вищої соціальної цінності. Стратегічна перспектива вступу України до ЄС безпосередньо залежить від глибини та сталості процесів утвердження верховенства права, що має стати не декларацією чи політичним символом, а реальним критерієм ефективності державного управління. Лише за умови забезпечення внутрішньої узгодженості між нормативним, інституційним і ціннісним вимірами цього принципу Україна зможе не тільки відповідати формальним копенгагенським вимогам, а й інтегруватися до європейського правового простору як повноправний учасник.

Список використаних джерел

1. Ганжа О. Г. Співвідношення принципів справедливості та верховенства права: новий погляд на знайомі правові явища. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2023. № 3 (81). С. 13–18. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.2>.
2. Законодавство України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
3. Законотворча активність Верховної Ради IX скликання за 13-ту сесію. Лабораторія законодавчих ініціатив. Провідний аналітичний центр України. URL: <https://Parlament.Org.Ua/Analytics/Zakonotvorcha-Aktivnist-Verhovnoyi-Rady-Ix-Sklykannya-Za-13-Tu-Sesiyu>.
4. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями : Договір Європейського Союзу від 07.02.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text.
5. Расторгуєва Н. Принцип верховенства права в правовій системі ЄС та України: порівняльно-правовий аналіз. *Ерліхівський журнал*. 2025. Вип. 13. С. 43–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/ehrlchsjournal-2025-13.06>.

6. Скриль С. А. Верховенство права як принцип функціонування політичних систем в державах Європейського Союзу. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 3. С. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.3.6>.

7. Стаднік І. В., Буравська А. А. Верховенство права в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/15>.

8. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3 (118). С. 121–127. DOI: [10.31733/2078-3566-2022-3-121-127](https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-3-121-127).

9. Чепік-Трегубенко О. С., Сидоренко М. Д. Виклики та загрози для системи правосуддя України у поствоєнний період: теоретико-прикладний вимір. *Соціологія права*. 2025. № 1 (50). С. 218–222.

10. Чеханюк Л. Принцип верховенства права та правова визначеність: співвідношення й окремі аспекти. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2025. № 1 (29). С. 85–95. DOI: [10.33270/02252901.10](https://doi.org/10.33270/02252901.10).

11. Юхимюк О., Дмитрук С. Формування принципу верховенства права Європейського Союзу. *Історико-правовий часопис*. 2018. № 2. С. 39–43.

12. Accession criteria (Copenhagen criteria). URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html>.

References

1. Hanzha, O. H. (2023). Spivvidnoshennia pryntsyv spravedyvosti ta verkhoventva prava: novyi pohliad na znaiomi pravovi yavyscha [The correlation between the principles of justice and the rule of law: a new look at familiar legal phenomena]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Pravo*, 3 (81), 13–18 DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2023.3.2>. [in Ukr.].

2. Zakonodavstvo Ukrainy (n.d.). Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy [Legislation of Ukraine. Official web portal of the Parliament of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> [in Ukr.].

3. Zakonotvorcha aktyvnist Verkhovnoyi Rady IX sklykannya za 13-tu sesiyyu [Legislative activity of the Verkhovna Rada of the IX convocation for the 13th session]. Laboratoriya zakonodavchyykh initsiatyv. Providnyy analitychnyy tsentr Ukrainy. Retrieved from: <https://Parliament.Org.Ua/Analytics/Zakonotvorcha-Aktyvnist-Verkhovnoyi-Rady-Ix-Sklykannya-Za-13-Tu-Sesiyyu> [in Ukr.].

4. Konsolidovani versiyi Dohovoru pro Yevropeyskyy Soyuz ta Dohovoru pro funktsionuvannya Yevropeyskoho Soyuzu z protokolamy ta deklaratsiyamy: Dohovir Yevropeyskoho Soyuzu vid 07.02.1992 [Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union with protocols and declarations: Treaty on European Union of 07.02.1992]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text [in Ukr.].

5. Rastorhuieva, N. (2025). Pryntsyv verkhoventva prava v pravovii systemi YeS ta Ukrainy: porivnialno-pravovyi analiz [The principle of the rule of law in the legal system of the EU and Ukraine: a comparative legal analysis]. *Erlikhivskiy zhurnal*, 13, 43–49. DOI: <https://doi.org/10.32782/ehrichsjournal-2025-13.06>. [in Ukr.].

6. Skryl, S. A. (2023). Verkhoventvo prava yak pryntsyv funktsionuvannya politychnykh system v derzhavakh Yevropeyskoho Soiuzu [The rule of law as a principle of functioning of political systems in the states of the European Union]. *Pivdenoukrainskyy pravnychiy chasopys*, 3, 30–35. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2023.3.6>. [in Ukr.].

7. Stadnik, I. V., Buravska, A. A. (2022). Verkhoventvo prava v umovakh voiennoho stanu [The rule of law in martial law conditions]. *Yurydychni naukovyi elektronni zhurnal*, 9, 69–73. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/15>. [in Ukr.].

8. Chepik-Trehubenko, O. S. (2022). Pryntsyv verkhoventva prava: doktryna ta sudova praktyka [The principle of the rule of law: doctrine and judicial practice]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 3 (118), 121–127. DOI: [10.31733/2078-3566-2022-3-121-127](https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-3-121-127). [in Ukr.].

9. Chepik-Trehubenko, O. S., Sydorenko, M. D. (2025). Vyklyky ta zahrozy dlia systemy pravosudiv Ukrainy u postvoiennyi period: teoretyko-prykladnyi vymir [Challenges and threats to the justice system of Ukraine in the post-war period: theoretical and applied dimension]. *Sotsiologia prava*, 1 (50), 218–222 [in Ukr.].

10. Chekhaniuk, L. (2025). Pryntsyp verkhovenstva prava ta pravova vyznachenist: spivvidnoshennia y okremi aspekty [The principle of the rule of law and legal certainty: correlation and individual aspects]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*, 1 (29), 85–95. DOI: 10.33270/02252901.10. [in Ukr.].

11. Yukhymyuk, O., & Dmytruk, S. (2018). Formuvannia pryntsypu verkhovenstva prava Yevropeiskoho Soiuzu [Formation of the principle of the rule of law of the European Union]. *Istoryko-pravovyi chasopys*, 2, 39–43 [in Ukr.].

12. Accession criteria (Copenhagen criteria). Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html>.

13.

ABSTRACT

Olha Chepik-Trehubenko, Andrii Lazarian. Ensuring the Rule of Law as a Condition for Ukraine's Accession to the EU: A General Legal Perspective

The article deals with a comprehensive study of the rule of law as one of the key conditions for Ukraine's accession to the European Union and to an analysis of its general legal content in the context of contemporary transformations of Ukrainian statehood. The focus is placed on the contradiction between the normative consolidation of the rule of law and the incompleteness of its practical implementation, which is caused by a number of systemic factors: the need for further judicial reform, insufficient institutional capacity of anti-corruption bodies, instability of law enforcement practice, and a low level of legal culture. It is emphasized that the absence of unified criteria for assessing the level of adherence to the rule of law complicates the objective evaluation of Ukraine's progress on the path toward European integration.

The article highlights that the rule of law functions not only as a theoretical and legal foundation but also as a system-forming value that determines the legitimacy of a democratic state and the effectiveness of its legal system. Despite the existence of an extensive normative framework, the institutional implementation of this principle remains incomplete, and the legal system continues to undergo institutional formation. Particular attention is paid to the impact of martial law on the realization of the rule of law, especially the need to ensure proportionality, legal certainty, and the inviolability of natural human rights under temporary restrictions.

The study underscores the importance of ensuring the independence of the judiciary, strengthening the integrity of judges and prosecutors, improving internal control mechanisms, and enhancing the role of civil society in promoting transparency and accountability of public authorities. It concludes that Ukraine's successful European integration requires a shift from formal reforms to qualitative institutional renewal aimed at the real effectiveness of legal norms and internal coherence between the normative, institutional, and value dimensions of the rule of law. Such a model of development will enable Ukraine to meet the European criteria of the rule-of-law state and integrate into the EU legal space as a full-fledged participant.

Key words: *principles of law, rule of law, legal state, EU law, justice.*



Надійшла до редакції: 10.11.2025

Прийнято до друку після рецензування: 23.11.2025

Опубліковано: 12.12.2025